De VBS

oktober 2021

Pleidooi voor meer stagiairs in het (v)so

'Kennis over deze groep is een essentieel onderdeel van je vakgebied'

4 **Diversiteit** als kwaliteit: hoe zet je dat in?

6 **Duurzame** inzetbaarheid, zorg dat het leeft

12 Activiteitenverslag VBS **2020 – 2021**

18 Een **school starten:** VBS wijst de weg

Inhoud - oktober 2021

4 Diversiteit als kwaliteit: hoe zet je dat in?
Interview Yvonne Hof, Meerkring

6 Duurzame inzetbaarheid: maak dat het leeft
VBS Helpdesk

8 Met interactieve verhalen betrek je leerlingen actiever bij de les
Kijkje achter de schoolmuur

9 Hoe je als VBS-lid kunt besparen
Op energiekosten en met Schoolinkoop

10 Pleidooi voor meer stagiairs in het (v)so
Interview Pauline van der Kolk, Heliomare

12 Activiteitenverslag VBS 2020 – 2021
Wat VBS vorig schooljaar voor u deed

16 'Schoolstichters hebben lef en houden het onderwijsbestel levend'
Afscheidscolumn VBS-medewerker Ben Mom

17 Laatste nieuws
Met o.a. nieuwe wetgeving en of scholen kosten overblijven door ouders mogen laten betalen

18 Een school starten: VBS wijst de weg
Hoe VBS ondersteunt bij het starten van een school

5 Diversiteit als kwaliteit: hoe zet je dat in?

10 Pleidooi voor meer stagiairs in het (v)so

18 Een school starten: VBS wijst de weg

Colofon

De VBS is het tijdschrift van VBS, de vereniging van zo'n 350 algemeen bijzondere scholen. Het verschijnt vier keer per jaar en wordt gratis toegestuurd aan leden. Donateurs ontvangen, afhankelijk van hun bijdrage, eveneens het tijdschrift. VBS aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van bijdragen die door niet-VBS-medewerkers zijn geschreven. ISSN 2451-9707.

Redactie Edward Moolenburgh, Peter Warnders, Jaan van Aken en Steffie Bom (hoofd- en eindredactie)
Contact Binckhorstlaan 36, 2516 BE, Den Haag, 070-331 52 52, redactie@vbs.nl
Website www.vbs.nl

Vormgeving Luupa
Druk GrafiMedia Solutions
Editie Jaargang 7 / nummer 3

Big shoes to fill

Tekst
Edward Moolenburgh, directeur VBS

Fotografie
Eleonora Moolenburgh

www.vbs.nl

emoolenburgh@vbs.nl

Er is niet één waarheid. Er zijn meerdere wegen en eindbestemmingen.' Hiermee opent Yvonne Hof, bestuursvoorzitter van Stichting Meerkring met 23 scholen in het openbaar en bijzonder onderwijs, het interview op de volgende pagina. Prachtig als iemand zo tegen het onderwijs aankijkt. Net als VBS koestert Yvonne Hof diversiteit. Ze zet het zelfs in als kwaliteit, mede door een cultuur na te streven waar ruimte is voor het stellen van vragen en anders durven denken.

Dat de behoefte aan diversiteit en vernieuwende ideeën om het onderwijsbestel anders in te richten onverminderd groot is, blijkt wel uit de scholen die dit schooljaar hun deuren voor het eerst hebben geopend. VBS heeft een aantal van hen begeleid in de aanloop hier naartoe. Om precies te zijn was het mijn collega Ben Mom die dit deed. Hij is inmiddels met pensioen. In zijn afscheidscolumn op pagina 16 benadrukt hij het belang van onderwijsvernieuwers - mensen die denken in innovatie en ondernemerschap - voor het levend houden van het onderwijsbestel. Gelukkig blijven we niet met lege handen achter. Nicoline Vink, eveneens specialist als het gaat om het starten van scholen, heeft het stokje van Ben overgenomen. 'Big shoes to fill' zegt ze er zelf over op pagina 18. Daar heb ik alle vertrouwen in!

Dat VBS zich naast schoolstichting met nog (veel) meer bezighoudt, lees je in het activiteitenverslag 2020 – 2021 op pagina 12. Een intensief contact met leden en een vertrouwde gesprekspartner van de politiek (zoals onlangs tijdens het onderwijsontbijt met Kamerleden): deze lijn zetten we dit jaar zeker voort. En wat betreft onze online kennissessies die vorig schooljaar een groot succes waren, zie hieronder wat we komend schooljaar o.a. organiseren!

Edward Moolenburgh

Behoefte om in het nieuwe schooljaar je kennis te vergroten of op te frissen?
Dat kan buiten schooltijd en vanachter je eigen bureau met de nieuwe online kennis- en netwerksessies die we aan onze agenda hebben toegevoegd. Dit zijn ze:

- **Personeelsvraagstukken po/so, 11 november 2021**
  Met handvatten voor jouw personeelsbeleid en inzicht in knelpunten en vraagstukken bij invulling van functies.
- **Ontslag in het onderwijs, waar moet ik op letten?, 16 november 2021**
  De wetten en spelregels die gelden in een ontslagprocedure in het onderwijs uiteen gezet.
- **Bekostiging (v)so, 26 januari 2022**
  Zicht op de gevolgen van de nieuwe bekostigingssystematiek po voor de meerjarenbegroting.
- **Van directeur naar directeur-bestuurder in het po, 9 februari 2022**
  Hoe je de stap van directeur naar directeur-bestuurder voorbereidt en aanpakt.
- **Bekostiging po, 13 april 2022**
  Zicht op de gevolgen van de nieuwe bekostigingssystematiek po voor de meerjarenbegroting.
- **Relatie bestuur & toezicht po, 20 april 2022**
  Over de rol van het bestuur en interne toezicht, en verhouding tussen bestuur en de directie.
- **Oriëntatie kleine schoolbesturen po, 24 mei 2022**
  Een compact bestuur kent veel voordelen. Toch kunnen er redenen zijn om na te denken over (bestuurlijke) samenwerking. Je hoort hoe je in korte tijd en op een gestructureerde wijze kunt komen tot een eerste analyse.

Diversiteit als kwaliteit: hoe zet je dat in?

Tekst
Akke Tick

www.meerkring.nl

‘Er is niet één waarheid. Er zijn meerdere wegen en eindbestemmingen. Je daarvoor openstellen, vragen stellen en rekening houden met meerdere perspectieven bieden de basis om gericht aandacht te schenken aan diversiteit. Aan het woord is Yvonne Hof, bestuursvoorzitter van Meerkring. Diversiteit koesteren en inzetten als kwaliteit is een onderdeel van hun strategische visie en beleid.

‘Bij mijn aantreden in oktober 2020 heb ik een rondgang gemaakt langs onze 23 scholen. Op iedere school ontvingen de kinderen en het team mij op een andere, eigen wijze. Opvallend was het verschil in sfeer en de wijze waarop directie en schoolteam aansluit bij de belevingswereld van hun kinderen. In mijn rol als bestuurder is het iedere dag een uitdaging om te kijken wie, wat nodig heeft vanuit vrijheid en verbinding. Om zo in vertrouwen beslissingen te nemen die het juiste evenwicht bewaken tussen schooleigenheid en organisatiebelang, en diversiteit te koesteren en in te zetten als kwaliteit. Het contact met kinderen en medewerkers geeft mij nieuwe inzichten en energie.’

Tips voor meer diversiteit

- Creëer een cultuur van vragen stellen
- Durf divers en anders te denken
- Kijk naar hoe het is in je eigen school en leer van elkaar
- Wees nieuwsgierig naar de ander zonder oordeel
- Ontwikkel diversiteit door te kijken naar onderlinge samenhang
- Besef dat je alleen misschien sneller gaat maar dat je samen verder komt
- Initieer activiteiten en beleid van bestuur tot ouder en kind

Meerkring biedt een groot en divers onderwijspalet met onder andere so, sbo, wereldwijzer taalschool, hb-school, reguliere basisscholen, Jenaplan, Montessori, Dalton, Covey, Circuitonderwijs. Meerkring telt 23 scholen, 4503 leerlingen en 580 medewerkers. Het college van bestuur bestaat uit twee leden. Haar taak is het verzorgen van openbaar en algemeen bijzonder onderwijs in Amersfoort.
Hof vindt het belangrijk dat directeuren haar zien als sparringpartner en haar weten te vinden als zij daar behoefte aan hebben. ‘Het grootste goed is dat zij niet twijfelen om mij of mijn collega te bellen. Dat ze hun uitdagingen durven te bespreken en zich gesteund en gehoord voelen. Dat ze voelen dat er ruimte is voor eigenheid en samenwerking.’

Richting als horizon

Meerkring werkte het afgelopen jaar aan een nieuwe besturingsfilosofie en bijpassende structuur. Een klankbordgroep met een diverse samenstelling en betrokkenheid van medezeggenschap was van grote meerwaarde. Dit sluit aan bij ons bestaande strategisch beleidsplan waarbij Eigen-wijsheid, Bevlogenheid en Wereldwijsheid worden vertaald naar de scholen. Met bijvoorbeeld Wereldwijsheid leren we kinderen bij te dragen aan de samenleving, met respect voor en met elkaar. De besturingsfilosofie is vertaald in onze kijk op het kind, medewerkers, organisatie en maatschappij. Dit heeft geleid tot een

besturingsmodel met daarbinnen onder andere de structuur rond inspraak, taken en bevoegdheden en de inrichting van het management. In 2022 bouwen we hierop voort in een nieuw strategisch beleidsplan.

‘De horizon is bij ons geen stip maar een richting. Die richting is zeer goed onderwijs bieden met leerkrachten die kinderen zien zodat je bij ons kunt zijn wie je bent en kunt worden wie je wilt. We bieden een breed, rijk en gevarieerd pedagogisch en didactisch aanbod. We werken vanuit de maatschappelijke opdracht, de Wet primair onderwijs en Wet op de expertisecentra om zo kwalitatief goed mogelijk onderwijs te bieden aan alle kinderen. Samenwerking met partners is onderdeel van ons fundamentele handelen.’

Kernwaarden

Vertrouwen, verbinding, verantwoordelijkheid en vrijheid zijn de kernwaarden in de nieuwe besturingsfilosofie. ‘We focussen dit schooljaar op verbinding omdat we samenwerking willen stimuleren met als doel gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Dat gaan we doen in verschillende werkvormen waarbij de focus multi-perspectief is. Zo kun je van elkaar leren, samen uitdagingen aangaan, talenten inzetten en haal je meer plezier en bevlogenheid uit je werk.

Er zijn veel mogelijkheden om van elkaar te leren. ‘Zo vertelde laatst een kind uit de leerlingenraad dat je diversiteit kunt bevorderen in de medezeggenschap door hun ouders te benaderen.’ Elkaar continue van nieuwe informatie voorzien, elkaar inspireren past zij ook op zichzelf toe. ‘Ik voed mezelf met informatie vanuit een intervisiegroep, de leergang bestuurder in het onderwijs, het contact met de scholen en netwerken binnen en buiten het onderwijs.’

Yvonne Hof met leerlingen van obs Atlantis

Persoonlijke drive

Wie met Yvonne Hof spreekt, merkt een bevlogenheid en drive. ‘Mijn hart ligt bij de ontwikkeling van kinderen en organisaties. Haar drive heeft ook een persoonlijk aspect. Van dichtbij heeft zij meegemaakt dat er niet voor iedereen plaats is in het onderwijs. Dat anders zijn, wat uitsluiting kan betekenen, wil zij voorkomen voor de kinderen van nu en de toekomst. Zij ziet dat Meerkring alles in huis heeft om dit verschil te kunnen maken. ‘Vanuit mijn bestuursrol kan ik juist hieraan bijdragen’.

Lid van twee profielorganisaties

Meerkring is zowel lid van VOS/ABB als van VBS en daarmee zowel openbaar als algemeen bijzonder van karakter. Hof: ‘Door de fusie met twee sbo scholen en de samenwerking met Montessorischool De Kosmos is Meerkring verrijkt met algemeen bijzonder onderwijs. Omdat we het van belang vinden onze kennis breed te halen en te delen profiteren wij nu van het lidmaatschap en de kennis en kunde van beide profielorganisaties. Ook dit past in onze visie op diversiteit en een brede blik op en verbinding met de maatschappij en het onderwijs.

Hoe je ervoor zorgt dat **duurzame** inzetbaarheid ‘leeft’

De regeling duurzame inzetbaarheid kan op papier nog zo mooi zijn, als leerkrachten niet weten wat deze inhoudt en hoe ze de uren kunnen inzetten, schiet het zijn doel voorbij. Hoe zorg je ervoor dat het leeft onder het personeel? Ofwel, hoe stimuleer je ‘duurzame inspiratie’?

Tekst
Nienke Daniëls

Meer info, mail naar
helpdesk@vbs.nl

De regeling duurzame inzetbaarheid heeft als doel leerkrachten gezond, gemotiveerd, productief en met plezier hun loopbaan in het onderwijs te laten doorlopen. Om dit te bewerkstelligen worden, op grond van voornoemde regeling, binnen de normjaartaak van elke leerkracht uren gereserveerd. Die uren moeten zodanig besteed worden door de leerkracht, dat het werk zo goed mogelijk uitgevoerd kan worden en ziekte zoveel als mogelijk wordt voorkomen.
Elke leerkracht heeft recht op uren duurzame inzetbaarheid. Leerkrachten in het po krijgen jaarlijks veertig uur. Startende leerkrachten in het po krijgen het dubbele aantal uren, omdat zij doorgaans ten opzichte van ervaren leerkrachten meer tijd nodig hebben voor het voorbereiden van lessen. De uren duurzame inzetbaarheid kunnen hiervoor gebruikt worden. Leerkrachten in het vo krijgen de beschikking over vijftig uur. Leerkrachten van 57 jaar of ouder in het po en vo krijgen honderdtwintig uren, die zij – onder voorwaarden – ook kunnen inzetten voor verlof.
De uren kunnen worden ingezet voor onder meer het geven van één uur les minder per week, stage, intervisie, het beter of ruimer invullen van taken (zoals onderwijsontwikkeling, mentoraat, voor- en nawerk, scholing en coaching) of andere maatregelen om de werkdruk te verminderen. De waarde van de uren kan (deels) ook ingezet worden om te sparen voor kinderopvang, pensioenstorting of uitbetaling. Hoe dan ook geldt dat de uren moeten passen in het schoolbeleid, de inzet van het personeel en de taakverdeling binnen de school.

Kennis leidt tot motivatie

Het initiatief voor het invullen van de uren voor duurzame inzetbaarheid ligt bij de werknemer zelf. Belangrijk is daarom dat hij of zij weet wat de regeling inhoudt en wat de mogelijkheden zijn. Hoe meer kennis hierover, hoe beter de motivatie, de ‘duurzame inspiratie’ en de kans op het nemen van verantwoordelijkheid voor de eigen inzetbaarheid. Hoe bewerkstelligt je dit als werkgever?

#1 Stel helder beleid op

Maak op bestuursniveau afspraken over de besteding van de inzet van uren (wat is mogelijk). Dit beleid mag niet afwijken van de cao en het behoeft toestemming van de P(G)MR. Maak daarnaast ook afspraken over de procedure. De regeling heeft voor ogen gehad om ruimte te geven aan de werknemer om, gezien zijn eigen levensfase, keuzes te maken. De regeling is niet bedoeld om de inzet van docenten en ondersteuners onregelmatig te maken. Het moet daarom op enig moment, maar in ieder geval ruim voor het volgend schooljaar, duidelijk zijn welke keuzes zijn gemaakt. Hiervoor dienen de procedureafspraken, zodat hierop geanticipeerd kan worden. Zo zit er een verschil tussen iemand die kiest om één uur minder les te gaan geven of iemand die ervoor kiest een gespaard tegoed op te nemen. Alleen in de eerste situatie zal een oplossing gevonden moeten worden om het onderwijs door te kunnen laten gaan.

#2 Zorg voor kennis bij leerkrachten

Als leerkrachten niet weten wat de regeling duurzame inzetbaarheid inhoudt, dan kun je ook niet van ze verwachten dat ze weten hoe deze in te vullen. Zeker nieuwe leerkrachten zijn vaak niet goed op de hoogte. Tip: organiseer een informatiesessie of stel een document op die je nieuwe leerkrachten kan toesturen of die ter opfrissing kan dienen. Geef voorbeelden van hoe anderen de uren hebben ingevuld (vraag wel om toestemming!) en vergeet niet op te nemen waar mensen met vragen terecht kunnen.

#3 Maak het onderdeel van gesprekscyclus

Maak de duurzame inzetbaarheid onderdeel van de jaarlijkse gesprekscyclus. Vraag je werknemer voorafgaand aan het gesprek na te denken over de duurzame inzetbaarheid. Het maakt de dialoog constructiever. Zorg dat de persoon die het gesprek namens de werkgever voert zich ook goed voorbereid. Dat hij of zij weet wat het beleid op het gebied van duurzame inzetbaarheid is, maar bijvoorbeeld ook of de visie van de school meer ligt op verzuimreductie of juist op het bewaken en bevorderen van de inzetbaarheid van leerkrachten. Een degelijke voorbereiding door beide partijen komt de energie, bewustwording en commitment ten goede!
Vraag sowieso tijdens het gesprek aan de werknemer hoe hij of zij zich voelt binnen het team, of er iemand of iets is waar hij tegenaan loopt of dat er andere problemen zijn die het werk belemmeren. Kijk dan samen of iemand een stapje terug moet doen of juist een stap voorwaarts kan maken en hoe de uren duurzame inzetbaarheid hierbij kunnen helpen. Als mens ben je gelijk, maar als professional verschillend. Interesses, krachten en de wijze waarop werknemers met bepaalde situaties omgaan lopen uiteen. Zo ook de keuzes die werknemers maken als het gaat om duurzame inzetbaarheid.

Vragen over duurzame inzetbaarheid? Neem contact op met Nienke van de VBS Helpdesk via 070 - 3312515, helpdesk@vbs.nl of 06 - 33029694 (Whatsapp).

Waarop letten bij het vastleggen van duurzame inzetbaarheid in het beleid

- Tijdsbestek waarin medewerker individuele keuzes moet maken voor de wijze waarop het basisbudget / de uren worden ingezet;
- Hoe de aanpassing van de werkzaamheden inzichtelijk wordt gemaakt;
- Wanneer medewerker kiest voor opnemen verlof:
  - Termijn voor het aanvragen van verlof (drie tot zes weken is redelijk);
  - Volgorde waarin werkgever de verzoeken behandelt;
  - Argumenten welke de basis vormen voor het al dan niet honoreren van de aanvraag;
  - Wijze waarop medewerker op de hoogte wordt gebracht van besluit werkgever;
  - Wijze waarop medewerker bezwaar kan maken tegen het genomen besluit;
  - Wijze waarop de medezeggenschap wordt ingelicht over gehonoreerde en afgewezen aanvragen.
- Wanneer medewerker kiest voor sparen verlof:
  - Wijze waarop aan medewerkers jaarlijks inzicht wordt geboden in opgebouwde verlofbudget;
  - Eventuele afwijkende termijnen bij het aanvragen van aansluitend langdurig (meer dan vijftig uur) verlof in het kader van duurzame inzetbaarheid.

Ook zo benieuwd hoe andere scholen werken of innoveren? Deze rubriek geeft je inspiratie en ideeën.

Met **interactief verhalen vertellen** betrek je leerlingen actiever bij de les

Tekst
Jaan van Aken

www.veurslyceum.nl
www.nielslubberman.nl

Niels Lubberman (38), docent geschiedenis en maatschappijleer bij het Veurs Lyceum in Leidschendam, is een bevlogen en inspirerend verhalenverteller. Zo staat hij graag voor de klas, maar er was ook een actievere lesvorm nodig: interactief verhalen vertellen.

Geef hem een les van veertig minuten en hij vertelt moeiteloos een verhaal dat de aandacht van zijn leerlingen vasthoudt. ‘Ik hou van verhalen vertellen en leerlingen vinden het heerlijk, die gaan er echt voor zitten.’ Alleen beklijft die kennis tijdens een passieve luisterles niet zo lang. ‘Leerlingen worden dan consumenten en nemen niet zoveel op, weten we uit onderzoek.’ Niet dat hij nooit meer een verhaal wil vertellen, maar er was ook een actievere lesvorm nodig.

Daarom liet Lubberman zich op zijn beurt inspireren door een workshop van geschiedenisdocent en lerarenopleider Koen Henskens over interactief verhalen vertellen. Lubberman: ‘Het is een uitwerking van een breder concept dat actief historisch denken heet, een vorm van ontdekkend leren.’ In Henskens’ workshop kwam een interactief verhaal over het ontstaan van steden en staten aan bod.

Eigen geschiedenis schrijven

‘We kregen tijdens de workshop allemaal een rol - jij bent de graaf van Nassau, jij de graaf van Gelre en dat zijn je buurgebieden, je hebt zoveel voetvolk en zoveel ridders. Via huwelijken ben je verbonden met dat graafschap en dit bisdom. Vervolgens ga je met andere graven in gesprek om allianties aan te gaan. Je vraagt je af: wat is mijn doel? Je gaat strategisch redeneren en bondjes sluiten. Zo ontstaat er een verhaal en heb je samen je eigen geschiedenis geschreven’, vertelt Lubberman.

Als je die werkvorm in de les toepast, ga je in gesprek over wat er in het echt plaatsvond en hoe zich dat verhoudt tot wat er in de klas gebeurde. ‘Zo heb je en een verhaal én actieve betrokkenheid in je les’, vertelt Lubberman. ‘Mijn ervaring is dat leerlingen hier heel positief over zijn. Juist door ze zelf aan het werk te zetten, ontstaat er reuring in de klas en heb je ze mee.’

Democratische waarden

Een andere vorm is vijf kaartjes met foto’s van gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog die leerlingen in een tijdlijn zetten. Lubberman: ‘Je laat ze puzzelen en als een leerling een fout maakt, bijvoorbeeld door Nederland zich eerst te laten overgeven waarna het bombardement op Rotterdam volgt, dan heb je een aanknopingspunt om in gesprek te gaan. Wat is de gebeurtenis, wat zijn de oorzaken en wat is dan een logische volgorde?’

Ook laat hij zijn leerlingen soms een waardenkwadrant invullen om zo inzichtelijk te maken hoe leerlingen denken over begrippen als verzet en collaboratie tijden de Tweede Wereldoorlog. ‘Bij een waardenkwadrant heb je twee assen: eigenbelang versus algemeen belang en collaboratie en verzet. Je laat leerlingen dan aangeven waar een persoon thuishoort. Dan gaan we in gesprek over bijvoorbeeld de vlucht van koningin Wilhelmina naar Engeland. Was dat eigenbelang of landsbelang, en was dat verzet of collaboratie. Belangrijk is dat leerlingen constant beredeneren waarom ze iets vinden. Je laat ze inzoomen op keuzes die mensen in bepaalde situaties maakten.’

Is dat een vorm van burgerschapsonderwijs? ‘Zeker, democratische waarden als tolerantie en vrijheid staan centraal bij geschiedenis. Ik vind dat heel belangrijke onderwerpen die mooi aansluiten bij burgerschapsvorming.’

Lees verder op zijn blog www.nielslubberman.nl

Bespaar eenvoudig op je energiekosten

De energieprijzen stijgen en vormen een serieuze post op de begroting van schoolbesturen en scholen. VBS biedt leden de mogelijkheid deel te nemen aan een energiecollectief dat al 6000 locaties ondersteunt.

Energie voor Scholen is een collectief voor voordelige inkoop van energie. Het bestaat sinds 2003 en is een initiatief van de profielorganisaties en energiebureau Hellemans Consultancy. In 18 jaar is het aantal deelnemende locaties gegroeid van 173 naar 6000 locaties.

Het collectief werkt met contractperiodes. De huidige periode loopt tot en met 2025. Aansluiting levert de volgende voordelen op:

- ✔ **Tijdbesparing en ontzorgen:** je hebt t/m 2025 geen omkijken naar energie-inkoop en de monitoring daarvan.
- ✔ **Professionele inkoop:** EVS heeft de kennis en kunde in huis en realiseert een scherp tarief.
- ✔ **Gratis toegang tot EnergyPanel:** het online monitoringsysteem voor aansluitingen met een slimme meter, hiermee voldoe je aan de minimale wettelijke EBS-plicht (Energie en Bewaking).
- ✔ **Zekerheid:** je krijgt een contract met uitstekende voorwaarden zoals onbeperkte bandbreedte, tarief voor levering dat gelijk is aan teruglevering.
- ✔ **Vergroening:** je kunt het afgesloten contract op elk gewenst moment verduurzamen tot 100% groene stroom.
- ✔ **Informatie over de energiemarkt:** EVS houd je op de hoogte.

Dit inkoopvoordeel is toegankelijk voor alle scholen uit alle onderwijssectoren. Inmiddels zijn zo'n 6.000 schoolgebouwen aangesloten.

Interesse? Surf naar www.energievoorscholen.nl of neem contact op met Karin Michgels van Energie voor Scholen via 06-23 69 02 88 of michgels@hellemansconsultancy.nl.

Besparen met **Schoolinkoop** als VBS-lid

Leerlingen, leerkrachten en schoolleiding vormen het fundament van een school. Het vormgeven van een onderwijskundige visie, een doorlopende leerlijn en passend onderwijs vragen natuurlijk een grote inzet. Daarnaast vraagt het regelen van inkoop veel tijd. VBS-leden kunnen dankzij samenwerking met Schoolinkoop eenvoudig besparen.

Bespaar op je kantoorartikelen

Kantoorartikelen zijn een kostenpost. Als VBS-lid kun je hierop besparen door mee te doen met ons inkoopcollectief. Je bespaart dan tot 70 procent op de catalogusprijs van het kernassortiment van Lyreco, en gemiddeld 30 procent op het totale assortiment uit de catalogus.

Betaal minder voor je sanitaire producten

Goede handhygiëne kan in de papieren lopen door de aanschaf van handzeep, desinfectiemiddel, papieren handdoekjes, zeepdispensers, luchtverfrissers en toiletpapier. Als VBS-lid kun je hierop besparen dankzij een overeenkomst met CWS.

Verwerk je afval duurzaam

Ook jouw school zet misschien stappen richting een duurzame school. Het duurzaam verwerken van afval kan daar een onderdeel van zijn. Als VBS-lid kun je gebruikmaken van de scherpe prijzen die we bij Renewi voor allerlei afvalstromen hebben bedongen.

Interesse? Surf naar schoolinkoop.nl of inkoopcentrumonderwijs.nl. Miriam Leget (mleget@vbs.nl) helpt je ook graag verder.

Pabostudenten hebben koudwatervrees voor het speciaal onderwijs. Maar een stage in het speciaal onderwijs geeft juist de extra bagage, die een beginnend docent in het reguliere – inclusieve – onderwijs érg goed kan helpen. ‘Ik zou tegen alle studenten willen zeggen: kom kijken.’

Pleidooi voor meer stagiairs in het (v)so

Tekst
Helga van Kooten

www.heliomare.nl

Pauline van der Kolk (50) houdt zich binnen Heliomare – waaronder zes scholen in het (v)so vallen - bezig met alles wat met opleiding van onderwijspersoneel en stagiairs te maken heeft. Ze noemt zichzelf een voorstander van so, al komt het so wel met een aantal nadelen. Het leerlingenvervoer bijvoorbeeld. ‘Kinderen moeten soms anderhalf uur heen, anderhalf uur terug in de taxi, dag in, dag uit. Reken maar uit, dat is vijftien uur in de week.’ Waarmee ze maar wil zeggen: houd een kind als het ook maar even kan, liever op de school in de eigen buurt, waar het lopend of op de fiets naartoe kan, en waar speelafspraakjes na schooltijd eenvoudig te regelen zijn. ‘Het is goed dat het speciaal onderwijs er is voor de kinderen die het écht, écht nodig hebben, maar de komst van het inclusieve onderwijs is absoluut een vooruitgang.’
Dat gezegd hebbende wil Van der Kolk toch iets constateren. Namelijk dat de opleidingen die leerkrachten in spe volgen, in verhouding bijna geen aandacht besteden aan het speciale kind. ‘Alleen als je een minor kiest die zich richt op het speciaal onderwijs, dus als je je er in het derde jaar in specialiseert, is er extra aandacht voor. En dan nog minimaal’.

Geringe aandacht voor het speciale kind in opleidingen, wat voor gevolgen heeft dat?

‘Dat misschien maar vijftien van de honderd studenten iets meer van het speciale kind weten. En dan heb je dus uiteindelijk een vierjarige opleiding gevolgd, een diploma in de pocket, je mag overal werken, maar je hebt niet die extra inzichten, vaardigheden en kennis – en dat vind ik dus jammer.’

Weinig stagiairs op het voortgezet speciaal onderwijs dus?

Regelmatig hoort ze van pabostudenten dat ze zich – eerst – willen richten op de basis, en daarom het so in hun eigen opleiding aan zich voorbij laten gaan. ‘Maar ik kan je garanderen: als je na vier jaar aan de slag gaat in het basisonderwijs, heb je in je klas tien kinderen voor je neus zitten waar wat mee is. En die tien kinderen hebben – net als klasgenoten trouwens, maar dan nog iets meer – een kindgerichte blik nodig.’

Wat versta je precies onder een ‘kindgerichte blik’?

‘Elk kind vertelt met zijn gedrag: dit is wie ik ben en dit is wat ik nodig heb. Dan heb ik het niet over hokjes, kinderen passen niet in hokjes.
Elk kind is speciaal, elk kind heeft bepaalde dingen nodig. Je kunt dat gedrag leren lezen, en dan kun je gedoe vóór zijn. Goed kijken, dat is al de helft. En met kinderen in gesprek gaan. Ze kunnen het vaak goed vertellen, en goed meedenken. Het so is een heel geschikte plek om die kindgerichte blik te ontwikkelen, want daar zie je bepaalde gedragingen uitvergroot. Daarom zou ik tegen elke hbo’er willen zeggen: kom kijken in het so.’

Hoe zit het met stagiairs in het voortgezet speciaal onderwijs?

‘Pabostudenten kiezen daar bijna niet voor, misschien omdat ze qua leeftijd te dicht op de leerlingen staan.

Terwijl een stage in het vso een mooie aanvulling is op de opleiding leerkracht basisonderwijs. In het vso werken meer vakdocenten en die focussen op hun eigen vak: handvaardigheid, geschiedenis, Nederlands, noem maar op. Gelukkig is daar nu wel ontwikkeling in. Op de hogeschool van Amsterdam wordt nu voor het eerst een minor speciaal onderwijs aangeboden aan alle studenten, met daaraan gekoppeld een stage in het vso. Uit onderzoek is gebleken dat deze ervaring ondersteunend is aan het werken als docent, juist ook voor vakdocenten die in het regulier onderwijs gaan werken.'

Het is toch wel begrijpelijk dat pabostudenten een hogere drempel over moeten naar het so, zeker naar het vso?

'Het is jammer dat het gedoe van het so wordt benadrukt en het geluk wordt vergeten. Maar het (v)so is absoluut een veilige setting. Ik denk dat je in het regulier onderwijs veel meer tegen efficiency aan loopt, er moet meer worden getoetst. Wij hebben meer ruimte. Wij gaan ervan uit dat meer wegen naar Rome leiden. Degenen die er nu wel voor gaan, hebben een zusje of een buurjongetje in het speciaal onderwijs. Als je al een lijntje ermee hebt, helpt dat. Zit het niet in je systeem, dan heb je er geen beeld bij. Je moet het kind achter het gedrag willen zien, van een rafelrandje houden, en van puzzelen, een beetje stevig in je schoenen staan of dat willen leren. Maar los daarvan komt mijn pleidooi erop neer dat kennis over deze groep leerlingen een essentieel onderdeel is van je vakgebied, en een verrijking van je basis.'

Wat doet Heliomare aan het werven van meer stagiairs?

'We werken actief samen met opleidingen. We voeren gesprekken met docenten Pedagogiek van de PABO opleidingen, werken meer samen met stagecoördinatoren (wat kunnen we bieden / de toegevoegde waarde van verdiepingsmogelijkheden inzichtelijk maken) en geven voorlichting aan studenten via gastlessen. Ook geven we rondleidingen aan derdejaarsstudenten die nog voor een specialisatie gaan kiezen. Tijdens Expertdagen van Inholland verzorgen we workshops over specifieke onderwerpen uit het so zoals thuiszitters, rouw en verlies, taalspecialist en gebaar ondersteundende taal. Daarnaast zijn we natuurlijk actief op social media, waar we ook melding maken van stagemogelijkheden.'

'Het heeft er onder meer al toe geleid dat opleiding IPABO de toezegging heeft gedaan, mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, dat een student in het 3e jaar en bij interesse ook in het 4e jaar in het so stage mag lopen. Dit mocht eerder niet.'

VBS Kennissessie 'De eenpitter als opleidingsschool'

Voor eenpitters is het lastiger om stagiairs te werven. Door in samenwerking met de pabo opleidingsschool te worden, kan dit soepeler verlopen. Een opleidingsschool is een samenwerkingsverband tussen lerarenopleidingen en bijvoorbeeld een aantal basisscholen, waarin wordt gestreefd naar een goede aansluiting tussen de opleiding en de praktijk. VBS organiseerde er samen met Gea Spaans (projectleider Samen Opleiden & Professionaliseren van de PO-Raad en VO-Raad) onlangs een online kennissessie over. Voor wie deze heeft gemist en toch graag meer informatie of advies wil, neem contact op met Nienke van de VBS Helpdesk.

Activiteitenverslag 2020 - 2021

Wat een jaar!

VBS viert 100-jarig bestaan en corona houdt onze leden en het onderwijs nog steeds bezig

Waterput slaan op Montessorischool Aan de Basis

VBS bestaat 100 jaar

Nadat in 1917 de vrijheid van onderwijs in de Grondwet was vastgelegd, zag je dat de zuilen zich op het gebied van onderwijs gingen verenigen. Een groep ouders die het onderwijs meer pedagogisch benaderde voelde zich hierdoor in het gedrang komen. Om sterk te staan én om elkaar te helpen, verenigden zij zich in 1921 in VBS. Bij de oprichting van de vereniging werden als doelen van de vereniging genoemd: “onderlinge steun en voorlichting ter bevordering van het onderwijs en de school, het verspreiden van geschriften over onderwijs, het houden van besprekingen en het indienen van verzoekschriften”. Honderd jaar later zijn deze doelen nog steeds terug te vinden in de huidige drie pijlers van VBS, te weten: belangenbehartiger, helpdesk/ledenservice en verbinder. Mooi om te zien dat VBS al 100 jaar voor hetzelfde staat, maar tegelijk met haar tijd is meegegaan.

We vieren het met leden

Gelet op het lustrumthema: Hoe kun je het 100-jarig bestaan van VBS beter vieren dan met onze leden, pioniers in het onderwijs? Op 31 mei 2021 vond de eerste activiteit, de VBS-Roadshow, plaats in het kader van ons lustrum. We startten in Veenendaal bij Montessorischool Aan de Basis waar een waterput werd geslagen. Daarna reden we door naar twee scholen in Wageningen die in 2021 ook 100 jaar bestaan. Op de G.J. van den Brinkschool gaven we een communicatieworkshop voor ouders en medewerkers. We sloten af op de H.J. Piekschool met een online-theater vol herkenbare sketches over het bestaan van eenpitters, afgewisseld met tips en toelichtingen van VBS-medewerkers. Het verloop van de dag is volop gedeeld via onze sociale mediakanalen en er is een korte film gemaakt, te vinden op onze website. Op maandag 22 november 2021 vindt de slotmanifestatie plaats.

Achtergrond lustrumthema pionieren in het onderwijs

In ons verenigingsblad werd in de jaren zestig, in een artikel over de oprichting van VBS, geschreven: ‘De neutraal bijzondere scholen waren gering in aantal, nog ‘ongeorganiseerd’ en misschien daarom in het bezit van een zekere originaliteit en pioniersgeest’. Honderd jaar later is die originaliteit en pioniersgeest nog steeds kenmerkend voor onze leden. Het lustrumthema werd daarom ‘pionieren in het onderwijs’. VBS-voorzitter Artho Jansen zei hierover in een gesprek met VBS-directeur Edward Moolenburgh in De VBS van maart 2021: ‘Pionieren is niet iets wat je ‘even’ doet. Het komt vanuit een visie die geworteld is. Je kijkt wat werkt en gaat vanuit daar verder. Een doorbraak kan jaren op zich laten wachten. Zo zie ik de scholen van onze leden ook. Veel van hen zijn ontstaan vanuit nieuwe ideeën en filosofieën betreffende het onderwijs, soms vanuit onvrede. Het stichten van een school en het ontwikkelen van onderwijs vraagt om pioniers. Onze leden zijn zich hier heel bewust van.’

Corona houdt het onderwijs nog steeds bezig

Daalde het aantal besmettingen nog flink in de zomer van 2020, daarna steeg het weer enorm en moesten scholen zelfs weer hun deuren sluiten. Het vroeg om een andere benadering van onze kennis- en netwerkactiviteiten (waarover meer op de laatste pagina van dit verslag), maar ook de berichtgeving op onze website. De in het voorjaar van 2020 op onze website geplaatste corona-knop, met daarachter relevante informatie en antwoord op veel gestelde vragen over corona en onderwijs, en ervaringen van leden, bleef gehandhaafd. In het voorjaar van 2021 voegden we hier een NPO-knop aan toe, met het laatste nieuws over het Nationaal Programma Onderwijs, relevante documenten en onze eigen nieuwsgaring voor en van leden. Op onze sociale media deelden we protocollen, goede voorbeelden van onderwijs op afstand en ideeën van leden hoe NPO-gelden in te zetten. Uiteraard was de VBS Helpdesk ook iedere dag bereikbaar – sinds dit schooljaar zelfs via WhatsApp - voor een luisterend oor en om mee te denken over oplossingen.

Belangenbehartiger: samen staan we sterk

We trekken op met onze leden

We komen op voor de belangen van onze leden en trekken hierin samen op. Neem als voorbeeld het Nationaal Programma Onderwijs. We hebben hierover signalen bij onze leden opgehaald tijdens de netwerkbijeenkomsten, contactmomenten met de Helpdesk en door leden actief te benaderen. De signalen zijn meegenomen in een brief die VBS ter input heeft gegeven aan de Tweede Kamer, ten behoeve van een rondetafelgesprek over het NPO dat op 26 mei 2021 plaatsvond.

Thema's waar VBS haar geluid heeft laten horen

We zijn gesprekspartner van de Minister van onderwijs, medewerkers van het ministerie van onderwijs, Kamerleden, Onderwijsinspectie, Onderwijsraad en andere onderwijsorganisaties. We leveren inbreng voor Kamerdebatten en reageren op internetconsultaties. De highlights:

Internetconsultatie Advieskader Inspectie Nieuwe Scholen

- VBS bracht onder meer in dat in het advieskader voor nieuwe scholen er ontwikkelruimte voor scholen in oprichting moet zijn.

Advies Onderwijsraad extern toezicht

- VBS bracht onder meer de suggestie in om de toezichtsrol en stimulerende rol van de Inspectie organisatorisch te scheiden, om ongewenste onduidelijkheden te voorkomen.

Debat Tweede Kamer Wetsvoorstel verduidelijking burgerschapsopdracht

- VBS pleitte samen met andere profielorganisaties (met succes!) voor structurele ondersteuning en facilitering van leraren voor het burgerschapsonderwijs.

Rondetafelgesprek NPO

- Inbreng VBS, onder meer dat de voorkeur uitgaat naar structureel geld en dat meer vertrouwen in kennis en kunde van scholen voorop moet staan.

Internetconsultatie Wetsvoorstel Versterking medezeggenschap

- VBS bracht samen met andere profielorganisaties onder andere in dat het verlenen van instemmingsrecht voor de MR op hoofdlijnen van de begroting niet per definitie bijdraagt aan goed medezeggenschap, en ook negatief kan uitpakken voor de gewenste cultuur.

Vrijheid van onderwijs brengt verantwoordelijkheden met zich mee

Afgelopen jaar laaide het maatschappelijke debat over vrijheid en (kansen)gelijkheid binnen het onderwijs op. Door de jaren heen is gebleken dat deze rechten kunnen schuren. VBS staat pal achter de vrijheid van onderwijs, al moet de (kansen)gelijkheid binnen het onderwijs wel op orde zijn. Al 100 voeren wij intensief het gesprek met onze leden hoe om te gaan met de uitdagingen die hiermee gepaard gaan.

Manifest 'Geef ruimte aan scholen om vanuit diversiteit en eigenheid kwalitatief goed onderwijs te bieden'

Als de coronacrisis iets heeft bewezen, is dat scholen vanuit ruimte en vertrouwen, in diversiteit en verbinding, tot goede oplossingen kunnen komen voor leerlingen en betrokkenen. Het leidde in het najaar van 2020 tot het manifest 'Geef ruimte aan scholen om vanuit diversiteit en eigenheid kwalitatief goed onderwijs te bieden', gepubliceerd door VBS en andere profielorganisaties. Deze drie thema's stonden daarin centraal: i. het werken aan onderwijskwaliteit vanuit een pedagogisch perspectief, ii. het maken van een lerarenagenda met aandacht voor de pedagogische ruimte en iii. het ruimte geven aan scholen om de beweging naar inclusief onderwijs vorm te geven.

Ledenservice en helpdesk: leden weten ons te vinden

Aantal vragen neemt toe

In het schooljaar 2020-2021 zijn er 1045 vragen door leden aan De VBS Helpdesk gesteld. Ons doel is dat steeds meer leden de weg naar de Helpdesk weten te vinden. Hier is in onze media ook specifiek op ingezet. Zo hebben we in een nieuwe, verfrissende folder nog eens helder uiteen gezet wat de Helpdesk voor onze leden kan betekenen. We zien dat het effect heeft. Inmiddels weet een groot deel, zo'n 70 procent van de leden, de Helpdesk te vinden.

Meest gestelde vragen

Het zal je niet verbazen dat er bij de Helpdesk afgelopen schooljaar veel vragen zijn gesteld over onderwijs en corona, alsook het NPO. Denk aan: Welke zorgplicht heeft een schoolbestuur als werkgever naar zijn werknemers? Hoe invulling te geven aan de rol van medezeggenschap in tijden van corona? Wordt vervanging van werknemers die door corona uit voorzorg thuisblijven vergoed door het Vervangingsfonds? Andere veel gestelde vragen waren:

1. Welke beloning en cao zijn passend voor een (directeur-) bestuurder?
2. Arbeidsovereenkomst met NPO-geld: waarop letten
3. Aanstellen en afscheid nemen van zij-instromers conform de CAO po, hoe werkt dat ?
4. Wat zijn de voorwaarden voor ontslag op eigen verzoek?
5. Tijdelijke dienstverbanden: hoeveel mag je er aangaan?

Intensievere samenwerking met partners ten behoeve van ledenondersteuning

VBS ondersteunt scholen op het gebied van bestuur en toezicht, financiën, medezeggenschap (MR), communicatie, personeelsbeleid (HRM), onderwijsrecht en andere juridische problematiek, privacy, IKC-vorming en de stichting en instandhouding van scholen. Waar nodig werkt de Helpdesk samen met onderwijsspecialisten uit het veld, onze partners. Deze samenwerking is geïntensiveerd: een aantal partners hebben kennissessies verzorgd en ook input gegeven voor content in onze media.

Deze VBS-leden openden in 2020 hun schooldeuren

In augustus 2020 openden Vrijeschool De Zeeridder in Bergen op Zoom en Klein Rotterdam (van Stichting Groos) in Rotterdam Zevenkamp hun schooldeuren. In oktober volgde ExpeditieWijz in Hengelo. Om schoolstichters te ondersteunen heeft VBS de website schoolstarterskit.nl opgericht. Deze website is begin 2021 geactualiseerd met het oog op de wet 'Meer ruimte voor nieuwe scholen' die in werking trad. Augustus 2021 opent onder meer basisschool de Nieuwe Linde in Oisterwijk haar deuren. Voor welke bestuursmodel zij heeft gekozen en hoe zij de PR en het werven van leerkrachten heeft opgepakt, kon je lezen in onze nieuwsbrief en De VBS.

Zoek je informatie of concrete antwoorden?

Nienke van de VBS Helpdesk

Hanne Lint en Tamar Chevardès van De Zeeridder

Verbinder: live én online

Online kennissessies vaste prik op VBS-agenda

De VBS Startbijeenkomst po is al jaren een vertrouwd begin van het schooljaar voor onze leden. Door corona konden we in september 2020 deze bijeenkomst niet live organiseren dus gingen we online. In een nieuw jasje, maar nog altijd met het oog op verbinding en kennisdeling. De thema's van de startbijeenkomst werden omgezet in drie online kennissessies. Deze waren zo snel volgeboekt, dat ze in november 2020 opnieuw plaatsvonden en in het voorjaar ook met nieuwe thema's. De flexibiliteit en tijdsbesparing die het opdoen van kennis vanachter je eigen bureau met zich meebrengt, heeft zich vertaald in heel veel aanmeldingen. Daarom zijn de online kennissessies nu vaste prik op de agenda!

Ted Talk, film en succesverhaal ter inspiratie tijdens online ALV VBS

Tijdens de online ALV van VBS op 16 november 2020 deelden drie leden hun verhaal, ter inspiratie, herkenning en verbinding. Philip de Vries, conrector onderwijs van het Veurs Lyceum, gaf een Ted Talk over het hooghouden van de teamspirit en voorkomen van leerachterstand. Directeur van de Eerste Westlandse Montessorischool Monster, Maaike Kramer, liet de film 'Morgen beginnen' zien over ontwerpend en onderzoekend leren. Tot slot vertelde bestuurder Renate van Dijk van Stichting Verderwijs over de succesvolle inzet van preventieve jeugdzorg.

Diverse thema's, meerdere doelgroepen

Voor startende directeuren of ervaren besturen, werkzaam in het po, vo of so: dit waren de kennis- en netwerksessies die VBS afgelopen jaar online organiseerde:

- **Bekostiging po / Bekostiging (v)so**
  Zicht op de gevolgen van de nieuwe bekostigingssystematiek po voor de meerjarenbegroting.
- **Relatie bestuur & toezicht po**
  Over de rol van het bestuur en interne toezicht, en verhouding tussen bestuur en de directie.
- **Corona en crisiscommunicatie**
  Tips waarop te letten bij communicatie ten tijde van corona.
- **Ontslag in het onderwijs, waar moet ik op letten**
  De wetten en spelregels die gelden in een ontslagprocedure in het onderwijs uiteen gezet.
- **Van directeur naar directeur-bestuurder in het po**
  Hoe je de stap van directeur naar directeur-bestuurder voorbereidt en aanpakt.
- **Oriëntatie samenwerking kleine schoolbesturen po**
  Hoe je in korte tijd en op gestructureerde wijze kunt komen tot een eerste analyse.

VBS-netwerkbijeenkomsten: prettig om in coronatijd te kunnen sparren met elkaar

Met en voor onze leden organiseren we al jaren diverse netwerkbijeenkomsten: directienetwerk po, de netwerken voor P&O'ers in het po en vo, regionetwerk Noord Nederland po en netwerk (v)so en sbo. Afgelopen jaar was dat live of online. Tijdens deze interactieve bijeenkomsten gingen de deelnemers met elkaar of met een gastspreker in gesprek over onderwerpen die zij zelf naar voren brachten. Het doel: ervaringen, tips en informatie uitwisselen met collega's. Thema's die ter sprake kwamen waren onder meer loopbaanmobiliteit, de wens om bij elkaar te auditeren, de balans in governance, de nieuwe cao po en privacy in tijden van corona.

Het VBS-Activiteitenverslag 2020-2021 maakt samen met het financieel jaarverslag 2020 onderdeel uit van de stukken voor de ALV op 22 november 2021.

Tekst
Ben Mom

www.schoolstarterskit.nl

Afscheidscolumn Ben Mom

‘Schoolstichters hebben lef’

Onderwijsvernieuwers - mensen die denken in innovatie en ondernemerschap - zijn van groot belang voor het levend houden van het onderwijsbestel. Dat zit in de karakters van deze mensen en de manier waarop zij zich voor de maatschappij inzetten door scholen te stichten. De vrijheid van onderwijs, die is vastgelegd in artikel 23 van de Grondwet, is voor mij een van de pijlers van onze rechtstaat. Naast de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst is het een van de grondrechten die de democratische rechtstaat overeind houdt.

‘Ben heeft met zijn vertrouwde stille kracht ons enorm geholpen om Klein Amsterdam van start te laten gaan in 2018. De paar grote uitdagingen en nodige zenuwen die we daarbij hadden bespraken we met Ben om zijn advies in te winnen en dan sloot hij dit af met geruststellende woorden als: Het komt altijd goed.’

Berit Mastenbroek, directeur-bestuurder Klein Amsterdam

De vrijheid van onderwijs geeft ouders namelijk het recht om hun kinderen te laten onderwijzen op een manier die past bij hun opvattingen. Artikel 23 maakt het mogelijk dat ouders en anderen zelf met overheidsbekostiging een school oprichten. In de meer dan dertig jaar die ik voor VBS werk, heb ik veertig tot vijftig initiatiefnemers voor algemeen bijzondere scholen en vrijescholen succesvol mogen ondersteunen bij het oprichten van een nieuwe school. In mijn gehele carrière heb ik me naast schoolstichting onder meer met huisvesting, het opstellen van leerling-prognoses, instandhouding, herschikking en fusies bezig gehouden, zowel in het basis, speciaal en voortgezet onderwijs. Ook was ik enige jaren relatiebeheerder speciaal onderwijs. Mij is gevraagd drie ‘lessons learned’ voor VBS te benoemen.

De eerste is te blijven opkomen voor de vrijheid van onderwijs. Het is namelijk een groot goed dat we in Nederland bijzonder onderwijs hebben. In veel andere landen is het niet mogelijk dat particulieren zelf door het Rijk bekostigde scholen stichten. Die vrijheid behoren we met alle 17,5 miljoen Nederlanders te verdedigen.

Een andere les is het belang van onderwijsvernieuwing voor bestaande scholen. Voor de ontwikkeling van het onderwijsbestel is het essentieel om onderwijskundige vernieuwing tot stand te brengen. Binnen bestaande organisaties is het heel moeilijk om een nieuwe onderwijsvisie te ontwikkelen. Ik ken wethouders die daarom heel blij waren met een aanvraag voor een nieuwe school, omdat ze zelf ook zagen dat de onderwijskundige ontwikkeling bij de scholen in zijn gemeente stillag. Alleen al het plan voor een nieuwe school kan leiden tot onderwijskundige vernieuwing, doordat bestaande scholen zich gedwongen voelen na te denken over hun onderwijsvisie.

De derde is open blijven staan voor veranderingen en een open mind houden voor nieuwe ideeën. Sommigen zeggen vroeger was alles beter, maar dat zit niet in mijn systeem. Sowieso heb je dan een roze blik over het verleden, en ik vind het van belang altijd vooruit te kijken en nieuwsgierig te blijven naar je omgeving.

Dat spreekt mij ook aan in schoolstichters. Het zijn pioniers. Ondernemende en innovatieve mensen die niet tevreden zijn met het onderwijsaanbod in een gemeente. Persoonlijk vind ik schoolstichters interessant omdat ze lef tonen, vol enthousiasme en vaak vanuit deskundigheid voor een nieuwe school gaan. Ik heb met plezier een steentje bijgedragen aan hun vernieuwende ideeën om het onderwijsbestel anders in te richten.

Vanaf dit schooljaar neemt Nicoline Vink het stokje van Ben Mom over. *Lees hier meer over op pagina 18 en 19.*

Ook dit schooljaar staat VBS voor je klaar!

Zoek je als directeur of bestuurder informatie of concrete antwoorden? Wil je open en vertrouwelijk sparren over school- of bestuurszaken? Heb je behoefte aan concrete ondersteuning? De specialisten van VBS adviseren en ondersteunen je graag bij onder meer de praktische uitvoering van coronamaatregelen, onderwijscao's, arbeidsrecht en HRM, het organiseren van bestuur en toezicht, inspectiebezoek, samenwerkingsvraagstukken, overleg met de MR, financieel management en communicatie met ouders. Actuele kennis, brede ervaring in het onderwijs, liefde voor het vak en gedrevenheid voor het vinden van oplossingen op maat, vormen de basis van VBS-medewerkers.

Vrijwillige ouderbijdrage en andere veranderingen dit schooljaar

Per 1 augustus is de Wet vrijwillige ouderbijdrage van kracht (met een verbod om leerlingen uit te sluiten van schoolactiviteiten als hun ouders geen vrijwillige ouderbijdrage betalen) alsook de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. Vanaf dit schooljaar geldt ook de nieuwe wet over burgerschap, die scholen verplicht stelt een visie op burgerschapsonderwijs te ontwikkelen en hier invulling aan geven. De Inspectie is gaan werken met herziene onderzoekskaders, met een duidelijker onderscheid tussen de inspectierol om onderwijskwaliteit te waarborgen en stimulerende rol om die kwaliteit uit te bouwen. En Kennisnet heeft een vernieuwde leidraad ongewenste beelden uitgebracht.

Volg je ons al op LinkedIn? www.linkedin.com/company/vbs/

Wanneer mogen scholen de kosten van overblijven door ouders laten betalen?

Mogen scholen voor de kosten van overblijven op school een verplichte bijdrage van ouders vragen? Als er een continurooster (kinderen blijven verplicht over, pauze geldt als onderwijstijd) niet. In alle andere gevallen betalen de ouders de kosten van de tussenschoolse opvang. Het laatste is overigens niet afhankelijk van de personen die de opvang verzorgen. Ten minste de helft van de degenen die met het toezicht op de leerlingen worden belast in de tussentijdse opvang, moet scholing op het gebied van overblijven hebben gevolgd. Ook moeten alle personen die toezicht houden op de leerlingen beschikken over een verklaring omtrent het gedrag.

Introductie nieuwe directeur (-bestuurder): praten, praten en nog eens praten

Het schooljaar is begonnen en de nieuwe (directeur-) bestuurder is al een paar weken aan de slag. Hoe zorg je voor een succesvolle introductieperiode? Volgens VBS-directeur Edward Moolenburgh is een actieve houding belangrijk. Die moet meer behelzen dan een voorstelronde en het laten zien waar relevante documenten staan. Van belang is dat je iemand actief welkom heet. Hiervoor heeft Moolenburgh een paar handvatten: zoom samen in op beleid, investeer in een gesprek over rolverdeling, en maak plannen en evalueer. Vragen hierover, stuur een mail naar emoolenburgh@vbs.nl.

Welke beloning en cao zijn passend voor een (directeur-)bestuurder? Onze 'Handreiking keuzehulp cao po of bestuurders po' ondersteunt je hierin. Verkrijgbaar via helpdesk@vbs.nl.

Tekst
Akke Tick

Beeld
Saltooo

www.schoolstarterskit.nl

Een school starten: VBS wijst de weg

Een school starten of een school stichten … hoe je het ook noemt, feit is dat dit om enthousiasme, passie en expertise vraagt. VBS ondersteunt al decennialang initatiefnemers. We ontwikkelden een schoolstarterskit en vernieuwden met de nieuwe wet ‘Ruimte voor nieuwe scholen’ ook ons aanbod. Met de komst van Nicoline Vink bouwen we verder op het vele werk dat Ben Mom verricht heeft.

Schoolstichting behoort tot de wortels van VBS

Schoolstichting bouwt voort op het fundament van vrijheid van onderwijs. VBS komt al 100 jaar op voor dat recht van ouders om kinderen te laten onderwijzen op een manier die past bij hun opvattingen. Edward Moolenburgh, directeur VBS: ‘De diversiteit en het streven naar inclusiviteit in onze samenleving vragen om scholen met een eigen karakter en een sterke visie. Dat eigen karakter komt onder andere tot stand wanneer ouders en anderen zelf het initiatief nemen om een school te stichten. En dat kan! De wet ‘Ruimte voor nieuwe scholen’ geeft hiervoor de mogelijkheid.’

Een groot aantal van onze huidige leden zijn ontstaan uit ouderinitiatieven met als gemeenschappelijke noemer eigenzinnig en eigentijds. Moolenburgh: ‘We denken aan scholen waarbij de menselijke maat in het onderwijs en ouderbetrokkenheid een groot goed zijn. Honderd jaar geleden maar ook vandaag ondersteunt VBS initiatieven in hun groei tot een school. En vanzelfsprekend na de start tot een duurzame school.’

Meer informatie over school starten?
Bel de helpdesk van VBS.

Telefoon:	070 -331 52 15
Mail:	helpdesk@vbs.nl
Whatsapp:	06 330 296 94

VBS ondersteunt in alle fasen van school starten

VBS kan initiatieven ondersteunen in alle fasen van schoolstichting. Wij kennen de wet- en regelgeving en het proces van schoolstichting van binnen en buiten. VBS weet de weg en heeft de do's en don'ts in de vingers. We ondersteunen initiatiefnemers bij de diverse onderdelen zoals communicatie/PR, inhoudelijk/conceptueel, governance en contact in het voedingsgebied. Maak een vrijblijvende afspraak. In een gesprek van een uur verkennen we met elkaar de mogelijkheden en geven we aan wat we kunnen betekenen. Het is gemakkelijk om van tevoren het kennismakingsformulier te ontvangen zodat wij ons kunnen voorbereiden.

Schoolstarterskit is het vertrekpunt voor schoolstarters

Het starten van een school begint met een mooi idee. In gedachten zien initiatiefnemers de kinderen al huppelen door de lokalen. Van idee tot daadwerkelijke school is een heel traject. De Schoolstarterskit biedt uitkomst. De website maakt wet- en regelgeving inzichtelijk en geeft praktische tips. De Schoolstarterskit bestaat uit vier hoofdstukken: Visie op onderwijs, Op weg naar een school, Start van de school en Wet- en regelgeving. Ook staan er verhalen van schoolstichters over hun ervaringen online. Nicoline Vink, schoolstartersexpert: 'De site geeft een goed beeld van schoolstichting. Alle informatie, van onderwijsinhoud en pedagogisch concept tot de procedures, zijn op één plek verzameld, makkelijk toegankelijk en voor iedereen beschikbaar.'

Nicoline Vink volgt Ben Mom op

'Big shoes to fill, dat is een Engelse zegswijze die van toepassing kan zijn bij het vertrek van Ben Mom, aldus Nicoline Vink. Zij vervangt Ben na zijn pensionering als schoolstartersexpert van VBS. 'Sinds 2013 heb ik ervaring opgebouwd met het starten van nieuwe scholen. Enerzijds vanuit de eigen praktijk, anderzijds heb ik ook initiatiefnemers begeleid en geadviseerd. In 2015 nam ik deel aan de Amsterdamse Scholenchallenge, proeftuin voor de nieuwe wetgeving. Het proces van de totstandkoming van de nieuwe wet Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen heb ik niet alleen op de voet gevolgd, ik heb ook bijdragen geleverd tijdens inspraakbijeenkomsten. Een aanvraag tot schoolstichting te begeleiden gaat mij dan ook goed af, zowel als sparring-partner alsook projectleider. Ik kijk ernaar uit zowel nieuwe initiatieven te begeleiden in hun reis naar de start van hun droomschool, als ook de huidige leden van VBS te ontzorgen en begeleiden in gewenste uitbreidingen.'

Tips van schoolstichter Robert Nieuwenhuijse

Tot vorig schooljaar kende Oisterwijk een aantal scholen onder een katholieke stichting en één openbare school. Kinderen hadden te weinig keus vonden een aantal ouders. 'Wij wilden het onderwijsaanbod in het dorp vergroten en kleur toevoegen aan het onderwijspalet', aldus Robert Nieuwenhuijse, een van de oprichters van basisschool De Nieuwe Linde. In september opende de school haar deuren met drie groepen. Voor wie ook voornemens is een school te starten, heeft Nieuwenhuijse de volgende tips:

- Verzamel mensen om je heen met specifieke kennis c.q. wees niet bang om hulp te vragen. 'Zeker in de startfase hebben we veel gehad aan de expertise van VBS'
- Maak je concept zo snel mogelijk concreet. Hoe eerder ouders en het team bijvoorbeeld weten wat de visie is en hoe de lessen eruit gaan zien, hoe gemakkelijker het schakelen is.
- Zorg dat je als nieuwkomer midden in de maatschappij staat. Door omwonenden erbij te betrekken, kennis te maken met andere scholen en aan te sluiten bij bestuurlijke overleggen, maak jezelf zichtbaar en open je het gesprek.

UIT DE OUDE DOOS *& Felicitaties*

De communicatie van de VBS Helpdesk door de jaren heen

‘Dat VBS 100 jaar bestaat, zegt iets over de meerwaarde van deze organisatie voor het algemeen bijzonder onderwijs. De expertise en kennisdeling helpt onze scholen om breed georiënteerde en betere keuzes te maken.’

Yvonne Hof, Bestuursvoorzitter Meerkring

‘VBS neemt signalen uit het veld serieus. Elk kind mag er zijn, heeft recht op ontwikkeling. Dat vraagt creativiteit en een open mind. Dat gun ik iedereen, want dan leren en ontwikkelen we samen.’

Pauline van der Kolk, Kwartiermaker / Schoolopleider bij Heliomare Academie

‘Wij hebben veel gehad aan de ondersteuning van VBS bij het oprichten van onze nieuwe school. Het is heel waardevol om terug te kunnen vallen op de kennis en expertise die bij hen beschikbaar is. De lijnen zijn kort, dat werkt fijn!’

Robert Nieuwenhuijse, voorzitter Onderwijsstichting de Nieuwe Linde